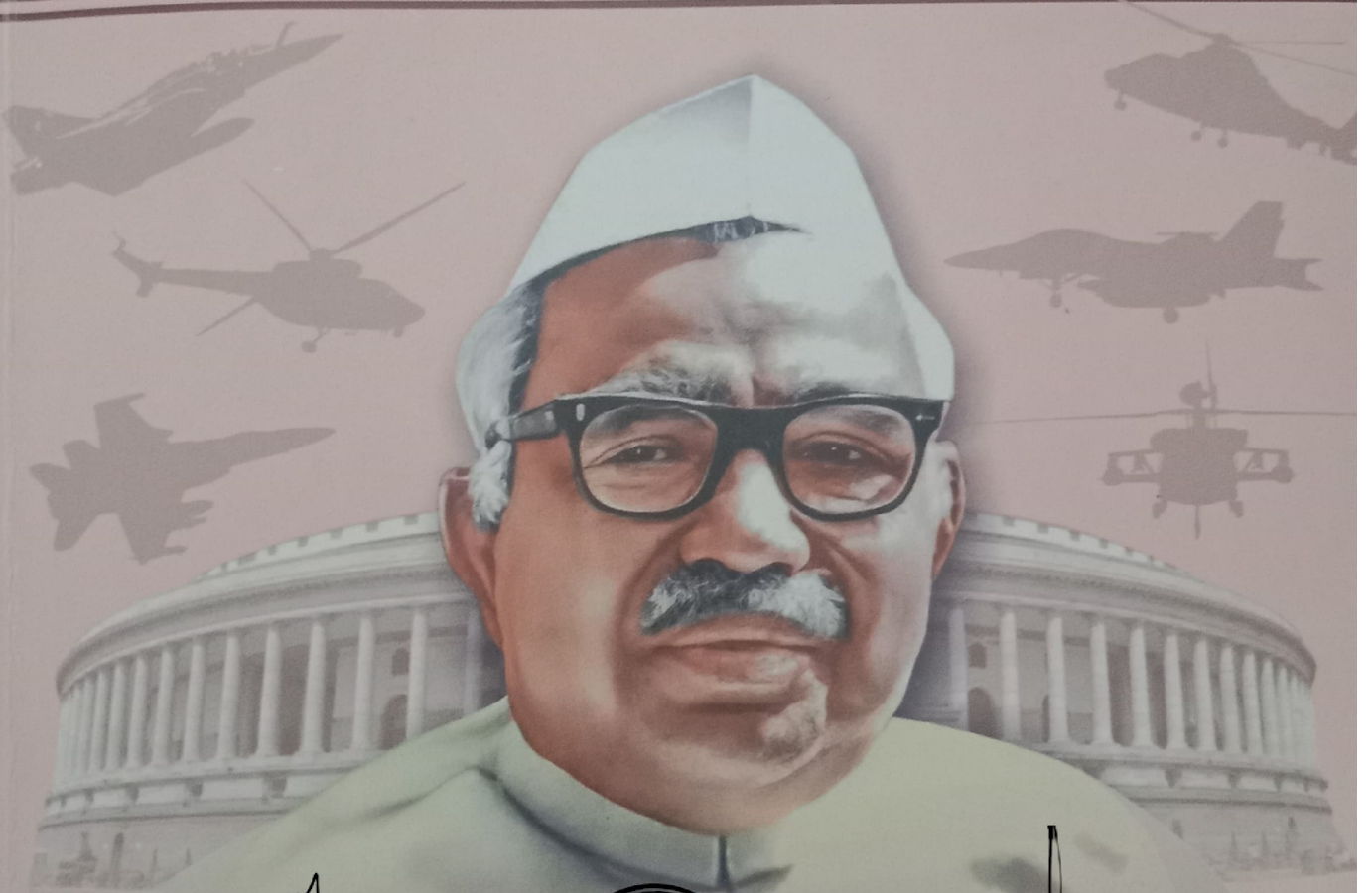

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಪಕ

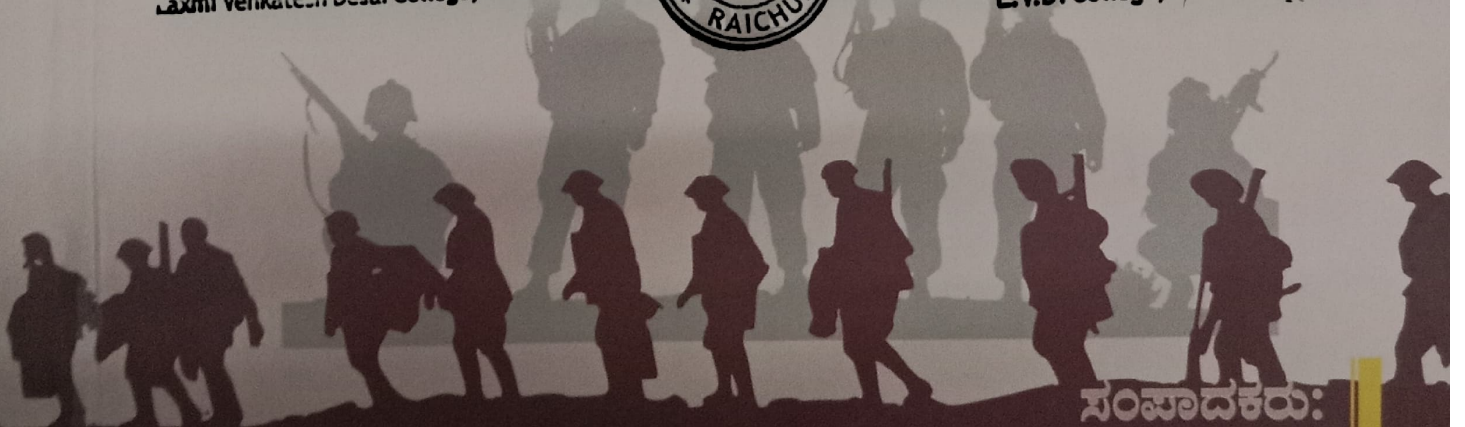
ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್

[Signature]
Co-ordinator
Internal Quality Assurance Cell (IQAC)
Laxmi Venkatesh Desai College, RAICHUR-03.

[Signature]
PRINCIPAL
L.V.D. College, RAICHUR-03.

ಸಂಪಾದಕರು:

ಡಾ. ಹೆಚ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್

Adhunika Bharata Nirmapaka
Dr. Babu Jagjivan Ram

Editor by	: Dr. H. Vishwanath M.A, B.Ed, LLB, Ph.D, D.lit
Director	: Dr. Babu Jagjivanram Studies & Research Centre Shivagangot Davanagere University, Davanagere - 577007.
Copyright	: Editor
First Edition	: 2023
Pages	: 370
Paper	: 70 gsm NS Maplitho
Copies	: 1000
Price	: ₹ 430/-
Layout & Cover Design	: Prashanth G
Publisher	: Gayatri Publication Ballari
Printer	: Nanjundeshwara Printers Rajajinagar, Bangaluru - 560010
ISBN	: 978-93-852379-9-7

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಪಕ
ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್

ಸಂಪಾದಕರು	: ಡಾ. ಹೆಚ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಇ.ಡಿ, ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ, ಒಕೆಚ್.ಡಿ, ಡಿ.ಲಿಟ್ ನಿರ್ದೇಶಕರು. ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಶಿವಗಂಗೋತ್ರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ - 577007.
ಹಕ್ಕು ಸ್ವಾಮ್ಯ	: ಸಂಪಾದಕರು
ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ	: 2023
ಪುಟಗಳು	: 370
ಪ್ರತಿಗಳು	: 1000
ಕಾಗದ	: 70 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಎನ್.ಎಸ್. ಮ್ಯಾಪ್ಲಿಥೊ
ಬೆಲೆ	: ₹ 430/-
ಲೇಔಟ್, ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ	: ಪ್ರಶಾಂತ್ ಜಿ
ಪ್ರಕಾಶಕರು	: ಗಾಯತ್ರಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ ಬಳ್ಳಾರಿ
ಮುದ್ರಕರು	: ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560010

ಅರ್ಪಣೆ

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ರೂವಾರಿ
ಬಾಬೂಜೀಯವರ ಸುಪುತ್ರಿ
ಮೀರಾ ಕುಮಾರ್ ರವರಿಗೆ...

14. ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಚಿವರಾಗಿ ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್
- ಡಾ. ಮಂಜುಳಾ ಹೆಚ್. ಪೂಜಾರ
15. ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹರಿಕಾರ:
- ಡಾ. ರಮೇಶ ವಾಯ್. ಮಾಳಗಿ
16. ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್
- ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಖಾ ಪಾಟೀಲ
17. ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್‌ರ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಿತ ಅಂಶಗಳು
- ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಜಿ ವಾಯ್. ಕಾತರಕಿ
18. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್
- ಶ್ರೀಮತಿ ಉಮಾ ಕಾತರಕಿ
19. ಅಸಮಾನ ಹೋರಾಟಗಾರ : ಮಹಾನ್ ಕನಸುಗಾರ ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಂ
- ಮಂಜುಳ ಎಂ.ಎಲ್ - ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕೆ
20. ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಉದ್ಧಾರಕ ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಮ್
- ಚಿದಾನಂದ ಕುಡ್ಡನ್.
21. ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಂ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು
- ಡಾ. ಸುಧಾ ಎಸ್. ಕೌಜಗೇರಿ
22. ಬಾಪೂಜಿ ಕನಸಿನ ಸಾಕಾರತೆಯ ಕೂಸು ಬಾಬೂಜಿ
- ಮಂಜುನಾಥ.ಡಿ.ಕೆ.
23. ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನು ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ
- ಪ್ರೊ. ಹೆಚ್. ಲಿಂಗಪ್ಪ
24. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿ
- ಉಷಾ ಎಂ.ಆರ್.
25. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ
- ಡಾ. ಸೈಯದ್ ಮುಯಿನ್
26. ದಲಿತೋದ್ಧಾರಕ ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಮ್
- ರವೀಂದ್ರ ಕೆ.ಎ.
27. ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ತದ್ಧಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹರಿಕಾರ: ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್‌ರಾಮ್
- ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸುಂಕೇಶ್ವರ
28. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ಅವರ ಸಾಮ್ಯತೆ
- ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜು ಎನ್

ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್

- ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಖಾ ಪಾಟೀಲ

ಭಾರತ ಕಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾಗಿ, ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಶಕ್ತ ದನಿಯಾಗಿ ಇವರಿರ್ವರೂ ನಾಡಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅನುಪಮವಾದುದು. ಇವರಿರ್ವರ ಆದರ್ಶ, ಆಶಯ, ಬದುಕಿನ ಧ್ಯೇಯ-ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಾದ್ರಶ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕಾಲ, ಸಂದರ್ಭದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಜೀವಸಂಕುಲದ ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪರು. ಇವರಿರ್ವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಕೆಲವು ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆದಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನನ್ನದು.

ಡಾ. ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ರವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ. ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರಾಗಿ, ಭಾರತದ ಉಪ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭವ್ಯ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬುನಾದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಾಬೂಜಿಯವರು ಸುಭದ್ರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ “ಪುಟವಿಟ್ಟ ಅಪ್ಪಟ ಚೆನ್ನ” ಎಂದೇ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಬೂಜಿಯವರು ಶೋಷಿತರ ಮತ್ತು ದಲಿತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸದೀಯ ಪಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಪ್ಪಟ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತರೆಂದೇ ರೇಶದ ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹಾಗೂ ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ರವರು ಭಾರತ ಕಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರು. ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರು ಸದಾ ಹಸಿರಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜೀವನದ ವಿವರಗಳು ನಮಗೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್ ರವರ ಜೀವನ ಆದರ್ಶಗಳು ಮನೆ-ಮನಗಳಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಿದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಕುಟ್ಟು ಹೋರಾಟಗಾರರು. ಸತ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಮಾನವೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟವರು. ನಂಬಿದ ಸತ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನಿರ್ಮಾಪಕ

ದೇಶಾದ್ಯಂತ 'ವಾಘಾಣ' ಎಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಡಾ. ವಾಘಾಣವರ್ ರಾಮ್. ಕ್ರೀಡೆಯತರು ಲೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಾಯಕರಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೋರಾಟಗಾರರಾಗಿ ಜಾಗೀ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಸದೀಯ ಮುಖವಾಗಿ, ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ದೇಶದ ಉಪಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸಮಗ್ರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧುನಿಕ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಿಸುಗುತ್ತಿರುವ ಧೃವತಾರೆ ಇವರು. ದೇಶದ ಲಲಿವ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಕ್ಕ ಮುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ಅಧುನಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಲೀಮಂತ ನಾಯಕ, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮುಖಿಕ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಂಪುಲ ರಚಿತ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಚಿವರಾಗಿ, ರೈಲ್ವೆ, ಅಪಾರ, ರತ್ನನೆ, ಸಾಲಿಗೆ-ಸಂಪರ್ಕ, ಮೂಲಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿ ಲೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವರದ್ದೇ ಅದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಅಪಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ನೀತಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಅಪಾರದ ತಸಿಧಿ ನೀಗಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮ ವಾಘಾಣೀಯವರು.

ಇಂತಹ ಕೃತಂತ್ರ ಭಾರತದ ತಸಿರು ಆಫ್ರಂತಿಯ ತಲಿತಾರಸ ತುಲಿತು, ಕೃತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಜಾರವಾಡಿ, ಜಿಂತಕ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಡಾ. ಕೆ.ಬಿ. ಲಿಕ್ಕನಾಲ್ ರವರ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಮರಿಸುವಂತಹದ್ದು. ದೇಶದ ಪರವಾಗಿ ಮಿಡಿಯುವ ಇವರ ಅರೋಪನಾ ಕ್ರಮ, ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಲಿದ್ಯಾಂಸರುಗಳು, ಸಂಜೊದಕರು, ಲಿದ್ಯಾಠೀಗಲಂದ ಕೊರ ತಂದಿರುವ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲೆಂದು ಅಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಡಿ. ಇಂಜಾರ
ಇಲಕತೆಗಲು
ವಾವಾಗರೆ ಓಕ್ಕಲವ್ಯಾಲಯ,
ಲೀಗಂಗೀಲಾಪ್ಪಿ, ವಾವಾಗರೆ.

